

tradicionalnih oblika neplaćenog rada u krugu obitelji ili humanitarnih organizacija i pojavu novih oblika neplaćenog rada kroz radnu obuku ili subvencionirano zapošljavanje.

U članku *Rad i dihotomija javno/privatno* Alain Supiot pokazuje da tijekom osamdesetih godina nije došlo do bitnog pomaka od javnog ka privatnome u zapadnoeuropskim zemljama te smatra da država treba regulirati radne odnose u javnome interesu.

U članku *Rad i obuka: zamućivanje granica* Françoise Favennec-Herry pokazuje da definicije rada i obuke nisu precizne, da razlika između njih postaje nejasna te da se mijenja priroda ugovora o radu i pravnog priznavanja stručnih vještina i znanja.

U članku *Postindustrijsko društvo i ekonomska sigurnost* Jean-Baptiste de Foucauld polazi od zapažanja da današnje društvo prolazi kroz proces diverzifikacije i heterogenizacije te predlaže neke nove oblike radnoga zakonodavstva i socijalne politike.

U članku *Ka novom određenju radnog odnosa* Ulrich Muckenberger opisuje proces individualizacije i krizu predstavništva u svijetu rada te predlaže nove oblike regulacije radnog odnosa.

U članku *Na mjestu zaključka: promjene radnog zakonodavstva i zaposlenosti* Gerard Lyon-Caen ocjenjuje stanje radnog zakonodavstva, iznosi svoja razmišljanja o prirodi i budućnosti rada te razmatra probleme radnih odnosa.

Premda mnogi prilozi u časopisu ne zadovoljavaju znanstvene kriterije te često odražavaju ideološki stavove izdavača, časopis u cjelini može poslužiti kao koristan izvor informacija.

Darko Oračić

REVUE INTERNATIONALE DE SECURITE SOCIALE

Vol. 49/1996.

Ovaj časopis Međunarodne asocijacije za socijalnu sigurnost, koji izlazi u Ženevi na engleskom, francuskom, njemačkom i španjolskom jeziku, donosi zanimljive članke o sustavima socijalne sigurnosti u svijetu kao i o reformama koje su u mnogim zemljama u tijeku ili se pak mogu očekivati u dogledno vrijeme.

U prvom broju ovog godišta upozoravam na članak britanskih autorica Helen Balderson

i Deborah Mabbett: *Kontrola troškova kompleksnih režima socijalne sigurnosti: limiti usmjerenosti**. Autorice pišu o nastojanju kreatora i praktičara socijalne politike da smanje socijalne izdatke usmjeravajući ih na najugroženije socijalne skupine. Međutim, dva elementa ometaju domete takve usmjerenosti socijalnih izdavanja. Prvi je princip osiguranja kojeg se teško odriču mnoge zemlje, jer on povezuje i integrira poslodavce, zaposlenike i državu. Druga prepreka takvoj politici jest definiranje i identifikacija stvarno potrebnih skupina stanovnika. Prema tome, dometi politike usmjerenosti socijalnih davanja su ograničeni i vezani su uz problem legitimiranja sustava socijalne sigurnosti kao cjeline.

Drugi članak na koji želimo svratiti pažnju također se odnosi na probleme usmjerenosti socijalnih davanja. Napisali su ga Amerikanci Neil Gilbert i Neung-Hoo Park, a naslovljen je *Privatizacija, davanja i usmjerenost: tendencije i posljedice politika za socijalnu sigurnost u SAD*. Autori se bave starijim osobama i analiziraju njihov položaj u sustavu socijalne sigurnosti koji se reformira i privatizira. Njihov je zaključak da sustav socijalne sigurnosti daje sve manje najpotrebnijim starim osobama, da su skupine stanovnika sa srednjim i višim prihodima sve slabije integrirane u sustav socijalne sigurnosti, da dodatne profesionalne mirovine u privatnom režimu osiguranja traže precizniju državnu regulaciju i da se sve jasnije ocrtava režim mirovina na dvije razine, od kojih prva predstavlja smanjeno socijalno osiguranje, a na nju se oslanjaju siromašniji stari ljudi, a druga predstavlja režim privatnih mirovina namijenjenih skupinama sa srednjim i višim prihodima.

U prvom broju zanimljiv je i članak o doprinosima i socijalnim davanjima u Velikoj Britaniji u kojem se daje pregled od vremena plana W. Beveridgea do današnjih dana, a kojeg je napisao Pete Alcock.

Drugi broj časopisa u potpunosti je posvećen 25. općoj skupštini AISS-a (Međunarodne asocijacije socijalne sigurnosti) koja je održana u rujnu 1995. godine u gradu Nusa Dua u Indoneziji. Radi se o iscrpnom pregledu tendencija u sustavima socijalne sigurnosti u svijetu koji se dešavaju u turbulentnim vremenima ekonomskih, socijalnih i političkih promjena. U izvještaju predsjednika AISS-a Karla Gustava Schermana, pored ostalog, stoji da se

* Radi se o francuskom terminu "ciblage" odnosno engleskom terminu "targeting", što znači ciljanost, usmjerenost na određeni objekt, a u ovom slučaju pojedince ili socijalnu skupinu.

socijalna sigurnost "... nikada kao sada treba brzo prilagoditi na nove uvjete ako uistinu želi zadovoljiti potrebe i htijenja stanovništva na realan, efikasan i manje onerozan način". Prema mišljenju Schermana "... nalet liberalne solucije za probleme ekonomskog razvoja izaziva ubrzanje potrebe da se uspostave mehanizmi koji će pomoći pojedincima da se suoče sa socijalnim teškoćama i rizicima uzrokovanim socijalnim, demografskim, političkim i ekonomskim promjenama". Svaka reforma socijalnog osiguranja, prema njegovom mišljenju, treba počivati na dva stupa: prvi je stup povjerenje, a prije svega povjerenje u državu, dok je drugi stup - potreba usaglašenosti ekonomske i socijalne politike: "Nema sumnje da ekonomija uvjetuje socijalnu politiku, ali isto tako socijalna politika, koja je bitan faktor socijalne pravde, socijalne kohezije i mira, daje ključan doprinos skladnom ekonomskom razvoju". Ovaj broj sadrži izvrsnu analizu ključnih trendova u socijalnoj sigurnosti u svijetu i stoga zavređuje poseban osvrt, kojeg ćemo objaviti u jednom od narednih brojeva našeg časopisa.

U broju tri valja obratiti pažnju na nastavak polemike stručnjaka Svjetske banke Estelle James te suradnika RISS-a Rogera Beattia i Warrena McGillivraya o reformi sustava mirovinskog osiguranja. Prilog Estelle James nosi naslov: *Osigurati bolju zaštitu i olakšati rast: argumenti u prilog izvještaja "Krizna starenja"*, a sadrži kratku rekapitulaciju preporuka Svjetske banke sadržanu u spomenutom izvještaju, kao i odgovor na kritike AISS-a i BIT-a (Međunarodnog biroa rada) iznesene u jednom od predhodnih brojeva ovog časopisa. S druge strane R. Beattie i Warren McGillivray u bilješci na kraju članka E. James na također već poznat način odgovoraju kritikama na koncepcije Svjetske banke.

U ovom broju čitamo i prilog Ajita Singha *Reforma mirovina, burzovna tržišta, formiranje kapitala i ekonomski rast: kritički komentar prijedloga Svjetske banke*, koji osporava glavne točke koncepta Svjetske banke. Naime, Svjetska banka predlaže zamjenu sadašnjeg sustava tekuće raspodjele (PAYG) koji je na snazi u većini zemalja sa sustavom integralne, obvezne i po mogućnosti privatizirane kapitalizirane štednje, jer se tako, misle stručnjaci Svjetske banke, utječe na uspješniji ekonomski rast, a poboljšava se i položaj umirovljenika. Autor tvrdi da se radi o pristupu koji na reduciran način tumači odnose između ključnih varijabli i da se može desiti da predložena reforma ne omogućiti niti zaštitu starih ljudi niti ubrzanje ekonomskog rasta.

U četvrtom broju nalazimo zanimljive nacionalne i regionalne studije. Tako Linda Ro-

senman i Jemi Warburton u članku *Restrukturacija mirovinskih prihoda u Australiji vezana uz strukturnu transformaciju aktivne i mirovinske dobi* upozorava da evolucija australskog mirovinskog sustava prema modelu na tri stupa, a koji je predložila Svjetska banka, izaziva mnoge probleme, posebno za stare žene.

Drugi je članak Laszla Goerke *Uvođenje osiguranja dugoročne skrbi u Njemačku: ekonomska interpretacija*. Analiza se odnosi na ekonomske aspekte novog sustava, što će reći na njegove posljedice na efikasnost, raspodjelu i zaposlenost, kao i na državni proračun. Mada to novo osiguranje u više aspekata nije savršeno, ono ipak nije lošije u odnosu na neke druge solucije.

Krassimira Sredkova sa Sveučilišta u Sofiji piše na temu *Osiguranje nezaposlenih u Bugarskoj i u drugim državama Istočne Europe: prelaz na tržišno gospodarstvo*. Autorica upozorava na teškoće reguliranja prava nezaposlenih u istočnoeuropskim postsocijalističkim zemljama, gdje ta prava u starom sustavu de facto nisu postojala. Te su zemlje danas u potrazi za najboljim ekonomski održivim solucijama. Taj je zadatak pravno dosta stimulativan, ali teško provediv s ekonomske točke gledišta. Da bi se postigao uspjeh potreban je koordiniran napor pravnika, ekonomista, psihologa, sociologa i političara.

Vic George sa Sveučilišta u Kentu u Velikoj Britaniji u članku *Starosne mirovine: mišljenje utjecajnih osoba* analizira zaključke europskog istraživanja mišljenja utjecajnih osoba o socijalnoj zaštiti. On izvodi zanimljiv zaključak prema kojem su u posljednjoj deceniji mirovinske politike u Europi uglavnom bile pod utjecajem desnice, tako da su nametale više restrikciju nego ekspanziju državnog sustava socijalne sigurnosti. Prema autorovim nalazima, desne orijentacije u socijalnoj politici i dalje će dominirati. Sama ljevica podijeljena je na one koji u osnovi prihvaćaju ove desne trendove i one koji se drže tradicionalne lijeve, egalitarističke i univerzalističke socijalne politike. Zbog toga ne iznenađuje, zaključuje autor, da je mirovinska politika sve više vezana uz nedržavne, gotovo od djelovanja vlade nezavisne orijentacije.

I ovaj put, kao i u ranijim prikazima ovog časopisa, treba reći da se radi o dobro koncipiranom, informativnom i za nas izvanredno korisnom časopisu. S njegovim sadržajem svakako bi se trebali upoznati naši stručnjaci i političari koji rade na reformi sustava socijalnog osiguranja.

Vlado Puljiz